

Dokument s plenarne sjednice

B10-0141/2024

21.10.2024

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen slijedom izjave Komisije

u skladu s člankom 136. stavkom 2. Poslovnika

o stanju u Azerbajdžanu, kršenju ljudskih prava i međunarodnog prava te odnosima s Armenijom
(2024/2890(RSP))

Rasa Juknevičienė, François-Xavier Bellamy, Michael Gahler, Andrzej Halicki, David McAllister, Sebastião Bugalho, Nicolás Pascual De La Parte, Isabel Wiseler-Lima, Daniel Caspary, Loucas Furlas, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, Miriam Lexmann, Vangelis Meimarakis, Ana Miguel Pedro, Davor Ivo Stier, Michał Szczerba

u ime Kluba zastupnika PPE-a

Rezolucija Europskog parlamenta o stanju u Azerbajdžanu, kršenju ljudskih prava i međunarodnog prava te odnosima s Armenijom (2024/2890(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoja prethodna izvješća i rezolucije o Azerbajdžanu i Armeniji,
 - uzimajući u obzir Europsku konvenciju o ljudskim pravima iz 1950., koju je Azerbajdžan ratificirao 2002.,
 - uzimajući u obzir relevantne dokumente i međunarodne sporazume, uključujući, ali ne ograničavajući se na Povelju Ujedinjenih naroda, Helsinški završni akt od 1. kolovoza 1975. i Deklaraciju iz Alma-Ate od 21. prosinca 1991.,
 - uzimajući u obzir Sporazum o partnerstvu i suradnji između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Azerbajdžana, s druge strane, potpisan 22. travnja 1996.¹,
 - uzimajući u obzir članak 136. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da je u Azerbajdžanu 300 osoba i dalje u pritvoru na temelju politički motiviranih optužbi; budući da je istaknuti borac za ljudska prava i klimatski aktivist Anar Məmmədli od 30. travnja 2024. u istražnom zatvoru zbog lažnih optužbi za urotu u cilju unošenja nezakonite strane valute u zemlju te da se njegovo zdravlje tijekom pritvora znatno pogoršalo; budući da je ekonomist i politički aktivist Qubad İbadoğlu 22. travnja 2024. premješten u kućni pritvor nakon 274 dana pritvora;
- B. budući da se Azerbajdžan također koristi pritvaranjem i sudskim uznemirivanjem kako bi pojačao represiju nad preostalim neovisnim medijima, kao što su Abzas Media i Toplum TV;
- C. budući da su azerbajdžanski zakoni kojima se uređuje registracija, djelovanje i financiranje nevladinih organizacija vrlo restriktivni i proizvoljno se provode, čime se zapravo kriminalizira djelovanje neregistriranih nevladinih organizacija;
- D. budući da se prema indeksu organizacije Freedom House za 2024. Azerbajdžan ubraja među najmanje slobodne zemlje na svijetu, ispod Rusije i Bjelarusa;
- E. budući da je Azerbajdžan 19. rujna 2023., nakon devetomjesečne nezakonite blokade Lačinskog koridora te zanemariivši i svoje obveze iz trilateralne izjave od 9. studenoga 2020. i presudu Međunarodnog suda, pokrenuo ofenzivu na preostale dijelove Gorskog Karabaha koji još nisu bili pod njegovom kontrolom;
- F. budući da je više od 100 000 Armenaca moralo pobjeći, uključujući 30 000 djece, što je dovelo do gotovo potpunog nestanka armenskog stanovništva s teritorija Gorskog

¹ SL L 246, 17.9.1999., str. 3., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/614/oj.

Karabaha, na kojem je stoljećima živjelo; budući da to predstavlja etničko čišćenje;

- G. budući da ruske mirovne snage nisu djelovale u skladu sa svojim mandatom utvrđenim u trilateralnoj izjavi od 9. studenoga 2020., nisu poduzele nikakve mjere protiv azerbajdžanske blokade Lačinskog koridora, uspostave azerbajdžanske kontrolne točke na ulazu u taj koridor ili ofenzive u Gorskom Karabahu u rujnu 2023.;
- H. budući da azerbajdžansko vodstvo i dalje iznosi iredentističke izjave u odnosu na suvereno državno područje Armenije; budući da je čak 170 km² suverenog državnog područja Armenije i dalje pod okupacijom azerbajdžanske vojske;
1. naglašava svoju duboku zabrinutost zbog stanja ljudskih prava u Azerbajdžanu;
 2. potiče azerbajdžanske vlasti da odmah i bezuvjetno puste na slobodu sve borce za ljudska prava, novinare, okolišne, političke i druge aktiviste koji su kazneno gonjeni na temelju izmišljenih i politički motiviranih optužbi; u tom kontekstu podsjeća na imena Tofiqə Yaqubluu, Akifa Qurbanova, Bəxtiyara Hacıyeva, kao i boraca za ljudska prava i novinara, uključujući Ülviya Həsənlія, Sevinc Vaqifqızı, Nərgiz Absalamovu, Hafiza Babalija i Elnarəu Qasimovu, Əziza Orucova, Rūfəta Muradliya, Əvəza Zeynallija, Elnura Şükürova, Ələsgəra Məmmədliya i Farida İsmayılova; ističe da Azerbajdžan od travnja 2024. provodi daljnja uhićenja aktivista civilnog društva na temelju lažnih optužbi, uključujući Fərida Mehralizadəa, İqbala Əbilova, Bəhruza Səmədova, Emina İbrahimova i Famila Xəlilova;
 3. podsjeća da je potrebno ukinuti zabranu putovanja za Qubada İbadoğlūa i odbaciti sve optužbe protiv njega te poziva Azerbajdžan da mu hitno osigura neovisan liječnički pregled i liječnika po vlastitom izboru te da mu dopusti liječenje u inozemstvu;
 4. podsjeća azerbajdžanske vlasti na njihove obveze poštovanja ljudskog dostojanstva i temeljnih sloboda u skladu s njihovim međunarodnim obvezama te ih poziva da stave izvan snage represivne zakone kojima se neovisne nevladine organizacije i medije dovodi na rub zakona;
 5. poziva Europsku uniju da u okviru svojeg globalnog režima sankcija u području ljudskih prava uvede sankcije protiv azerbajdžanskih dužnosnika koji su počinili teška kršenja ljudskih prava; ponavlja svoje stajalište da bi EU trebao biti spreman nametnuti sankcije svim pojedincima i subjektima koji ugrožavaju suverenitet, neovisnost i teritorijalnu cjelovitost Armenije;
 6. podsjeća da se Sporazum o partnerstvu i suradnji između EU-a i Azerbajdžana iz 1996., koji je pravna osnova za bilateralne odnose, temelji na poštovanju demokracije i načela međunarodnog prava i ljudskih prava, no da se ta načela u Azerbajdžanu sustavno krše;
 7. ponovno ističe nedvosmislenu potporu Europske unije suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Armenije te nepovredivosti njezinih granica; snažno podupire normalizaciju odnosa između Armenije i Azerbajdžana na temelju načela uzajamnog priznavanja teritorijalne cjelovitosti i nepovredivosti granica prema Deklaraciji iz Alma-Ate iz 1991.;
 8. podsjeća na svoju prethodnu osudu unaprijed planiranog i neopravdanog vojnog napada

Azerbajdžana 19. i 20. rujna 2023. na Armence u Gorskom Karabahu, koji je doveo do protjerivanja čitave etničke armenske zajednice koja je tamo stoljećima živjela, što predstavlja etničko čišćenje; podsjeća da je taj napad doveo do potpunog raspuštanja struktura Republike Gorskog Karabaha i uspostave potpune azerbajdžanske kontrole nad tom regijom; zahtijeva oslobađanje svih preostalih armenskih političkih zatvorenika i ratnih zarobljenika;

9. ponavlja svoj zahtjev za povlačenje azerbajdžanskih postrojbi s cjelokupnog suverenog državnog područja Armenije; odbacuje iredentističke i provokativne izjave azerbajdžanskog predsjednika i drugih azerbajdžanskih dužnosnika kojima se ugrožavaju teritorijalna cjelovitost i suverenitet Armenije te izražava ozbiljnu zabrinutost zbog njih; upozorava Azerbajdžan da se ne upušta u bilo koju vrstu vojnog avanturizma na teritoriju Armenije; ističe da bi probleme Azerbajdžana u pogledu povezanosti s eksklavom Nahičevan trebalo riješiti uz potpuno poštovanje suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Armenije;
10. poziva Azerbajdžan da se istinski uključi u sveobuhvatan i transparentan dijalog s karabaškim Armencima kako bi se osiguralo poštovanje njihovih prava i zajamčila njihova sigurnost, uključujući pravo na povratak te na dostojanstven i siguran život u vlastitim domovima, uz nadzor međunarodnih snaga, na pristup zemljišnim i vlasničkim pravima, na očuvanje svojega identiteta i na potpuno uživanje svojih građanskih, kulturnih, socijalnih i vjerskih prava;
11. poziva na osnivanje *ad hoc* odbora u okviru europskih institucija za utvrđivanje ili razvoj međunarodnih mehanizama kojima bi se jamčio zajednički, siguran, dostojanstven i održiv povratak stanovnika Gorskog Karabaha na zemlju njihovih predaka; poziva na uspostavu mehanizma za praćenje provedbe izvješća i rezolucija koje je Parlament usvojio o Gorskom Karabahu;
12. potiče Azerbajdžan da se suzdrži od daljnjeg uništavanja, zanemarivanja ili mijenjanja podrijetla kulturne, vjerske i povijesne baštine u toj regiji, imajući na umu razaranja kulturne, vjerske i povijesne baštine koje se događa od početka sukoba u Gorskom Karabahu, te da umjesto toga nastoji očuvati, zaštititi i promicati tu bogatu raznolikost; zahtijeva zaštitu armenske kulturne, povijesne i vjerske baštine u Gorskom Karabahu u skladu sa standardima UNESCO-a i međunarodnim obvezama Azerbajdžana;
13. uviđa da je hitno potrebno ojačati suradnju između EU-a i Armenije u području sigurnosti i obrane; pozdravlja činjenicu da je Armenija zamrzнула svoje sudjelovanje u Organizaciji ugovora o zajedničkoj sigurnosti; svjestan je dodane vrijednosti redovitih političkih i sigurnosnih dijaloga između EU-a i Armenije, kao krovne platforme za sva pitanja povezana sa sigurnošću; pozdravlja mjere koje je poduzelo nekoliko država članica kako bi Armeniji pružile obrambenu vojnu potporu i potiče druge države članice da razmotre slične inicijative;
14. izražava potporu odluci Armenije da u međunarodnoj zračnoj luci u Erevanu više ne budu prisutni službenici graničnog nadzora ruske Savezne sigurnosne službe te izražava svoje razumijevanje u pogledu obustave odnosa s Bjelarusom;
15. poziva EU da okonča svoju ovisnost o izvozu plina iz Azerbajdžana; ozbiljno je zabrinut zbog uvoza ruskog plina u Azerbajdžan i velikog ruskog udjela u proizvodnji i

prijevozu azerbajdžanskog plina za Europsku uniju, što je u suprotnosti s ciljem EU-a da se poremeti sposobnost Rusije da nastavi s ratnom agresijom protiv Ukrajine smanjenjem prihoda od izvoza nafte i plina u Uniju; potiče Komisiju da istraži sumnje da Azerbajdžan u Europsku uniju zapravo izvozi ruski plin;

16. poziva na obustavu cjelokupnog uvoza nafte i plina iz Azerbajdžana u Uniju; s obzirom na invaziju Azerbajdžana na Gorski Karabah 2023., ponovno ističe svoj zahtjev za obustavu Memoranduma o razumijevanju o strateškom partnerstvu u području energetike između Europske unije i Azerbajdžana;
17. podržava sve inicijative i aktivnosti koje bi mogle dovesti do uspostave mira između Armenije i Azerbajdžana te potpisivanja dugo očekivanog mirovnog sporazuma; smatra da je za postizanje trajnog mirovnog sporazuma potreban istinski angažman uključenih strana, a ne eskalacija retorike i zahtjeva; pozdravlja nedavno postignuti preliminarni sporazum u Odboru za razgraničenje i sigurnost granica u pogledu razgraničenja nekoliko sektora armensko-azerbajdžanske granice;
18. pozdravlja novi zamah u bilateralnim odnosima između EU-a i Armenije, koji snažno podupiru vlasti u Erevanu; prima na znanje europske težnje Armenije, koje je, među ostalim, izrazio armenski ministar vanjskih poslova; ponavlja svoje stajalište da prema članku 49. Ugovora o Europskoj uniji svaka europska država može podnijeti zahtjev za članstvo u Europskoj uniji, pod uvjetom da zadovoljava kriterije iz Kopenhagena i načela demokracije, da poštuje temeljne slobode, ljudska prava i prava manjina te vladavinu prava; smatra da, ako Armenija bude zainteresirana za podnošenje zahtjeva za status zemlje kandidatkinje te ako i dalje nastavi kontinuirano provoditi reforme kojima se učvršćuje njezina demokracija, mogao bi se utrti put za transformativnu fazu u odnosima EU-a i Armenije; poziva Komisiju i Vijeće da aktivno podrže želju Armenije za povećanom suradnjom s EU-om, ne samo u području gospodarskog partnerstva nego i u pogledu političkog dijaloga, međuljudskih kontakata, sektorske integracije i sigurnosne suradnje; smatra da bi iskustvo koje proizlazi iz sporazumâ o pridruživanju / detaljnih i sveobuhvatnih područja slobodne trgovine s Ukrajinom, Gruzijom i Republikom Moldovom trebalo poslužiti kao dobar temelj za bližu suradnju između EU-a i Armenije, posebno u pogledu postupne sektorske integracije s jedinstvenim tržištem;
19. pozdravlja odluku od 22. srpnja 2024. o pokretanju dijaloga o liberalizaciji viznog režima s Armenijom, što je prvi korak prema postizanju bezviznog režima za kratkotrajne boravke u Europskoj uniji; nadalje, pozdravlja odluku o donošenju prve mjere pomoći u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći (EPF) za potporu oružanim snagama Republike Armenije u vrijednosti od 10 milijuna EUR; poziva EU da obustavi svu tehničku i financijsku pomoć Azerbajdžanu koja bi mogla doprinijeti jačanju njegovih vojnih ili sigurnosnih kapaciteta; poziva države članice da zamrznu izvoz sve vojne i sigurnosne opreme u Azerbajdžan;
20. osuđuje opetovane pokušaje Skupine Inicijative iz Bakua da se ocrne i destabiliziraju države članice EU-a; posebno osuđuje njezinu potporu iredentističkim skupinama i operacijama dezinformiranja usmjerenima na Francusku, posebno u francuskim departmanima i teritorijima Nove Kaledonije, Martiniquea i Korzike; podsjeća da su te metode 2013. korištene protiv Njemačke; osuđuje kampanje ocrnjivanja usmjerene na

Dansku; snažno se protivi navodima koje je u studenome 2023. u Bakuu iznio sam İlham Əliyev na sastanku Skupine Inicijative iz Bakua;

21. osuđuje proizvoljna uhićenja građana EU-a na temelju neistinitih optužbi za špijunažu i nerazmjerne kazne izrečene za njih;
22. žali zbog kampanje ocrnjivanja u cilju narušavanja ugleda Francuske dovođenjem u pitanje njezine sposobnosti da bude domaćin Olimpijskih igara 2024., iza čega stoje akteri za koje se sumnja da su bliski azerbajdžanskom režimu;
23. snažno osuđuje zastrašivanje, prijetnje smrću i pokušaje ubojstva usmjerene protiv protivnika azerbajdžanske vlade, među ostalim u zemljama EU-a, i protiv azerbajdžanskih građana kojima je odobren azil u državama članicama EU-a, kao što je to bio slučaj s Məhəmmədom Mirzəlijem u Francuskoj; poziva države članice da po potrebi surađuju u istrazi ubojstva Vidadija İsgəndərova, političkog protivnika azerbajdžanskog režima s boravištem u Francuskoj, iz rujna 2024.; ističe da je za države članice sprečavanje svakog čina odmazde na njihovu teritoriju pitanje demokracije, ljudskih prava, sigurnosti i suvereniteta; ustraje u tomu da bi Europol trebao pomno pratiti tu situaciju;
24. oštro osuđuje javne uvrede i izravne prijetnje predstavnika azerbajdžanske diplomacije ili vlade ili zastupnika u azerbajdžanskom parlamentu usmjerene na izabrane dužnosnike država članica EU-a; u tom pogledu zahtijeva da se svim azerbajdžanskim dužnosnicima do daljnjega uskrati pristup zgradama institucija EU-a;
25. pozdravlja činjenicu da je Republika Armenija 2023. službeno položila ispravu o ratifikaciji Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda te da je taj statut za Armeniju stupio na snagu 1. veljače 2024.;
26. žali zbog koraka koje je Azerbajdžan poduzeo prema separatističkom entitetu na okupiranom Cipru, koji su protivni međunarodnom pravu i odredbama rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a 541 (1983) i 550 (1984); poziva Azerbajdžan da poštuje načela suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti država te da separatistički entitet na okupiranom Cipru ne poziva na sastanke Organizacije turkijskih država;
27. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, državama članicama te predsjedniku, vladi i parlamentu Azerbajdžana.